

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)

της 5ης Σεπτεμβρίου 2019*

«Παράβαση κράτους μέλους – Υγειονομική προστασία των φυτών – Οδηγία 2000/29/ΕΕ – Προστασία από την εισαγωγή και την εξάπλωση στην Ευρωπαϊκή Ένωση οργανισμών επιβλαβών για τα φυτά ή για τα φυτικά προϊόντα – Άρθρο 16, παράγραφοι 1 και 3 – Εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2015/789 – Μέτρα για την πρόληψη της εισαγωγής και της εξάπλωσης στην Ένωση του *Xylella fastidiosa* (Wells et al.) – Άρθρο 7, παράγραφος 2, στοιχείο γ' – Μέτρα περιορισμού – Υποχρέωση άμεσης αφαίρεσης των μολυσμένων φυτών σε λωρίδα 20 χιλιομέτρων εντός της προσβεβλημένης ζώνης – Άρθρο 7, παράγραφος 7 – Υποχρέωση παρακολούθησης – Ετήσιες έρευνες – Άρθρο 6, παράγραφοι 2, 7 και 9 – Μέτρα εξάλειψης – Συνεχιζόμενη και γενική παράβαση – Άρθρο 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ – Υποχρέωση καλόπιστης συνεργασίας»

Στην υπόθεση C-443/18,

με αντικείμενο προσφυγή λόγω παραβάσεως δυνάμει του άρθρου 258 ΣΛΕΕ, που ασκήθηκε στις 4 Ιουλίου 2018,

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την B. Eggers και τον D. Bianchi,

προσφεύγουσα,

κατά

Ιταλικής Δημοκρατίας, εκπροσωπούμενης από την G. Palmieri, επικουρούμενη από τους S. Fiorentino και G. Caselli, avvocati dello Stato,

καθής,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους E. Regan (εισηγητή), πρόεδρο τμήματος, K. Λυκούργο, E. Juhász, M. Pešič και I. Jarukaitis, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: Y. Bot

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

έχοντας υπόψη την απόφαση του Προέδρου του Δικαστηρίου, κατόπιν αιτήσεως της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, να εκδικάσει την υπόθεση κατά προτεραιότητα, σύμφωνα με το άρθρο 53, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με το δικόγραφο της προσφυγής της, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο να διαπιστώσει ότι η Ιταλική Δημοκρατία,
 - παραλείποντας να μεριμνήσει, εντός της περιοχής περιορισμού, ώστε να αφαιρεθούν αμέσως τουλάχιστον όλα τα φυτά των οποίων διαπιστώθηκε η μόλυνση από το *Xylella fastidiosa* (στο εξής: Xf), εάν βρίσκονται εντός της προσβεβλημένης ζώνης, σε μέγιστη απόσταση 20 χιλιομέτρων από το όριο μεταξύ της προσβεβλημένης ζώνης και του υπόλοιπου εδάφους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 7, παράγραφος 2, στοιχείο γ', της εκτελεστικής απόφασης (ΕΕ) 2015/789 της Επιτροπής, της 18ης Μαΐου 2015, σχετικά με μέτρα για την πρόληψη της εισαγωγής και της εξάπλωσης στην Ένωση του οργανισμού *Xylella fastidiosa* (Wells et al.) (ΕΕ 2015, L 125, σ. 36), όπως τροποποιήθηκε από την εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2016/764 της Επιτροπής, της 12ης Μαΐου 2016 (ΕΕ 2016, L 126, σ. 77) (στο εξής: τροποποιημένη εκτελεστική απόφαση 2015/789)·
 - παραλείποντας να διασφαλίσει, εντός της περιοχής περιορισμού, την παρακολούθηση της παρουσίας του Xf διενεργώντας ετήσιες έρευνες στις κατάλληλες περιόδους του έτους, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 7, παράγραφος 7, της τροποποιημένης εκτελεστικής απόφασης 2015/789, και
 - επιπλέον, παραλείποντας διαρκώς να λάβει άμεσα μέτρα για την πρόληψη της εξάπλωσης του Xf και παραβαίνοντας, κατ' αυτόν τον τρόπο, επανειλημμένως τις ειδικές υποχρεώσεις που προβλέπονται από την τροποποιημένη εκτελεστική απόφαση 2015/789 σχετικά με τις προσβεβλημένες ζώνες, με αποτέλεσμα το βακτήριο να εξαπλωθεί, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 6, παράγραφοι 2, 7 και 9, και από το άρθρο 7, παράγραφος 2, στοιχείο γ', και παράγραφος 7, της τροποποιημένης εκτελεστικής απόφασης 2015/789, καθώς και τις θεμελιώδεις υποχρεώσεις του άρθρου 16, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/29/ΕΚ του Συμβουλίου, της 8ης Μαΐου 2000, περί μέτρων κατά της εισαγωγής στην Κοινότητα οργανισμών επιβλαβών για τα φυτά ή τα φυτικά προϊόντα και κατά της εξάπλωσής τους στο εσωτερικό της Κοινότητας (ΕΕ 2000, L 169, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε από την εκτελεστική οδηγία (ΕΕ) 2017/1279 της Επιτροπής, της 14ης Ιουλίου 2017 (στο εξής: οδηγία 2000/29), και την υποχρέωση καλόπιστης συνεργασίας που προβλέπεται από το άρθρο 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ.

Το νομικό πλαίσιο

Η οδηγία 2000/29

- 2 Το άρθρο 16 της οδηγίας 2000/29 προβλέπει τα ακόλουθα:

«1. Κάθε κράτος μέλος κοινοποιεί αμέσως γραπτώς προς την Επιτροπή και τα άλλα κράτη μέλη οποιαδήποτε παρουσία στο έδαφός του επιβλαβών οργανισμών, από τους απαριθμούμενους στο παράρτημα Ι μέρος Α κεφάλαιο Ι [...]

Λαμβάνει όλα τα απαραίτητα μέτρα με σκοπό την εξάλειψη ή, αν αυτή δεν είναι δυνατή, την αναχαίτιση των σχετικών επιβλαβών οργανισμών. Ενημερώνει την Επιτροπή και τα άλλα κράτη μέλη σχετικά με τα ληφθέντα μέτρα.

[...]

3. Στις περιπτώσεις των παραγράφων 1 και 2, η Επιτροπή εξετάζει την κατάσταση το συντομότερο δυνατό στα πλαίσια της μόνιμης φυτοϋγειονομικής επιτροπής. Υπό την ευθύνη της Επιτροπής και σύμφωνα με τις κατάλληλες διατάξεις του άρθρου 21 μπορούν να διεξαχθούν επιτόπιες έρευνες. Σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 18, παράγραφος 2, είναι δυνατόν να θεσπιστούν τα απαιτούμενα μέτρα βάσει ανάλυσης φυτοϋγειονομικού κινδύνου ή προκαταρκτικής ανάλυσης φυτοϋγειονομικού κινδύνου για τις περιπτώσεις οι οποίες αναφέρονται στην παράγραφο 2, στα οποία συμπεριλαμβάνονται και τα μέτρα με τα οποία μπορεί να αποφασιστεί εάν τα μέτρα που έχουν λάβει τα κράτη μέλη πρέπει να ανακληθούν ή να τροποποιηθούν. Η Επιτροπή παρακολουθεί την εξέλιξη της κατάστασης και, σύμφωνα με την ίδια διαδικασία, τροποποιεί ή καταργεί, ανάλογα με τις εξελίξεις, τα προαναφερόμενα μέτρα. [...]

[...]»

- 3 Το παράρτημα I, μέρος A, της οδηγίας 2000/29 απαριθμεί τους «[ε]πιβλαβείς οργανισμ[ούς] η εισαγωγή και η εξάπλωση των οποίων σε όλα τα κράτη μέλη πρέπει να απαγορευθεί». Το κεφάλαιο II του μέρους αυτού, τιτλοφορούμενο «Επιβλαβείς οργανισμοί που απαντώνται στην Κοινότητα και αφορούν ολόκληρο το κοινοτικό έδαφος», περιέχει στο σημείο β', με τίτλο «Βακτήρια», το σημείο 3 το οποίο έχει ως εξής: «*Xylella fastidiosa* (Wells et al.)».

Οι εκτελεστικές αποφάσεις 2014/87/ΕΕ και 2014/497/ΕΕ

- 4 Η εκτελεστική απόφαση 2014/87/ΕΕ της Επιτροπής, της 13ης Φεβρουαρίου 2014, όσον αφορά τα μέτρα για την πρόληψη της εξάπλωσης στην Ένωση του οργανισμού *Xylella fastidiosa* (Wells και Raju) (ΕΕ 2014, L 45, σ. 29), η οποία εκδόθηκε βάσει της οδηγίας 2000/29, και, ιδίως, του άρθρου της 16, παράγραφος 3, τέταρτο εδάφιο, ορίζει στις αιτιολογικές σκέψεις της 2 έως 4, καθώς και 7 και 8 τα εξής:

«(2) Στις 21 Οκτωβρίου 2013, η Ιταλία ενημέρωσε τα άλλα κράτη μέλη και την Επιτροπή σχετικά με την παρουσία του [Xf (στο εξής: συγκεκριμένος οργανισμός)] στο έδαφός της, σε δύο διαφορετικές περιοχές της επαρχίας Lecce, στην περιφέρεια Apulia. Στη συνέχεια, δύο πρόσθετες χωριστές εστίες εντοπίστηκαν στην ίδια επαρχία. Η παρουσία του συγκεκριμένου οργανισμού επιβεβαιώθηκε επί πολλών ειδών φυτών, συμπεριλαμβανομέν[ου] τ[ου] *Olea europaea* L., [...], με συμπτώματα φρύξης φύλλων και ταχείας επιδείνωσης συρρίκνωσης. [...]

(3) Στις 29 Οκτωβρίου 2013, η περιφέρεια Apulia έλαβε επείγοντα μέτρα για την πρόληψη και την εξάλειψη του συγκεκριμένου οργανισμού [...], σύμφωνα με το άρθρο 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 2000/29 [...]

(4) Η Ιταλία ανέφερε ότι οι επιθεωρήσεις που είχε διεξ[αγάγει] δεν κατέδειξαν παρουσία του συγκεκριμένου οργανισμού στις γειτονικές επαρχίες Brindisi και Taranto.

[...]

(7) Δεδομένης της φύσης του, ο [συγκεκριμένος] οργανισμός είναι πιθανόν να εξαπλωθεί γρήγορα και ευρέως. Για να διασφαλιστεί ότι ο [συγκεκριμένος] οργανισμός δεν θα εξαπλωθεί στην υπόλοιπη επικράτεια της Ένωσης, είναι απαραίτητο να ληφθούν άμεσα μέτρα. Έως ότου καταστούν διαθέσιμες πιο συγκεκριμένες πληροφορίες σχετικά με το φάσμα ξενιστών, τους διαβιβαστές, τις οδούς και τις επιλογές μείωσης του κινδύνου, είναι σκόπιμο να απαγορευθεί η μετακίνηση [φυτών προς φύτευση] από περιοχές που πιθανόν περιέχουν προσβληθέντα φυτά.

- (8) Λαμβάνοντας υπόψη τις τοποθεσίες παρουσίας του [συγκεκριμένου] οργανισμού, την ιδιαίτερη γεωγραφική κατάσταση της διοικητικής επαρχίας του Lecce και την αβεβαιότητα σχετικά με τα κριτήρια οριοθέτησης, το σύνολο της επαρχίας πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο της ανωτέρω απαγόρευσης, προκειμένου να εφαρμοστεί η απαγόρευση γρήγορα και αποτελεσματικά.»
- 5 Σύμφωνα με την πρώτη αυτή εκτελεστική απόφασή της, η Επιτροπή, στο άρθρο 1, απαγόρευσε την «κυκλοφορία, από την επαρχία του Lecce της περιφέρειας Arulia, Ιταλία, φυτών προς φύτευση», επέβαλε, στο άρθρο 2, τη διενέργεια επίσημων ετήσιων ερευνών για την ανίχνευση του βακτηρίου Xf και επέβαλε, στο άρθρο 3, στα κράτη μέλη την υποχρέωση να μεριμνούν ώστε, σε περίπτωση που οποιοσδήποτε αντιληφθεί την παρουσία του βακτηρίου ή έχει λόγους να υποπτεύεται την παρουσία του, να ενημερώνει συναφώς την αρμόδια αρχή εντός δέκα ημερών.
- 6 Η εν λόγω απόφαση καταργήθηκε με την εκτελεστική απόφαση 2014/497/ΕΕ της Επιτροπής, της 23ης Ιουλίου 2014, σχετικά με έκτακτα μέτρα για την πρόληψη της εισαγωγής και της εξάπλωσης στην Ένωση του οργανισμού *Xylella fastidiosa* (Wells και Raju) (ΕΕ 2014, L 219, σ. 56).
- 7 Με τη δεύτερη αυτή εκτελεστική απόφαση, η οποία έχει την ίδια νομική βάση με την πρώτη, η Επιτροπή επέβαλε περιορισμούς στη μετακίνηση των φυτών που αποτελούν ξενιστές του βακτηρίου Xf και έθεσε διάφορες προϋποθέσεις για την εισαγωγή τους στην Ένωση, όταν προέρχονται από τρίτες χώρες όπου είναι γνωστή η παρουσία του βακτηρίου (άρθρα 2 και 3). Επιπλέον, για την εξάλειψη του βακτηρίου Xf και την πρόληψη της εξάπλωσής του η Επιτροπή επέβαλε στα κράτη μέλη την υποχρέωση να καθορίσουν, εφόσον είναι αναγκαίο, «οριοθετημένες περιοχές», αποτελούμενες από μια «μολυσμένη ζώνη» και μια «ουδέτερη ζώνη», εντός των οποίων τα κράτη μέλη όφειλαν, μεταξύ άλλων, να απομακρύνουν όλα τα μολυσμένα με το βακτήριο Xf φυτά, καθώς και όλα τα φυτά που παρουσίαζαν συμπτώματα πιθανής μόλυνσης από το εν λόγω βακτήριο και όλα τα φυτά που είχαν χαρακτηριστεί ως πιθανώς μολυσμένα (άρθρο 7 και παράρτημα ΙΙΙ, τμήμα 2, στοιχείο α').

Η εκτελεστική απόφαση 2015/789

- 8 Η εκτελεστική απόφαση 2014/497 καταργήθηκε με την εκτελεστική απόφαση 2015/789, η οποία στηρίχθηκε στην ίδια νομική βάση με τις δύο πρώτες εκτελεστικές αποφάσεις και περιλαμβάνει τις ακόλουθες αιτιολογικές σκέψεις:
- «(1) Με βάση τους ελέγχους που διενήργησε η Επιτροπή και τις κοινοποιήσεις των ιταλικών αρχών σχετικά με νέες εστίες, τα μέτρα που προβλέπονται στην εκτελεστική απόφαση [2014/87] θα πρέπει να ενισχυθούν.
- [...]
- (4) Με σκοπό την εξάλειψη του συγκεκριμένου οργανισμού και την αποτροπή της περαιτέρω εξάπλωσής του στην υπόλοιπη Ένωση, τα κράτη μέλη θα πρέπει να ορίζουν οριοθετημένες περιοχές οι οποίες αποτελούνται από την προσβεβλημένη ζώνη και μια ζώνη ασφαλείας και να εφαρμόζουν μέτρα εξάλειψης. [...]
- [...]
- (7) Στην επαρχία Lecce, ο συγκεκριμένος οργανισμός έχει ήδη εξαπλωθεί ευρύτατα. Εάν υπάρχουν αποδείξεις από τις οποίες προκύπτει ότι σε ορισμένα μέρη της εν λόγω περιοχής η παρουσία του συγκεκριμένου οργανισμού υπερβαίνει τα δύο χρόνια και η εξάλειψή του δεν είναι πλέον δυνατή, ο αρμόδιος επίσημος φορέας θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα να εφαρμόσει μέτρα περιορισμού, αντί των μέτρων εξάλειψης, ώστε να προστατευθούν τουλάχιστον οι τόποι παραγωγής, τα φυτά με ιδιαίτερη πολιτιστική, κοινωνική και επιστημονική αξία, καθώς και τα όρια με το υπόλοιπο

έδαφος της Ένωσης. Σκοπός των μέτρων περιορισμού θα πρέπει να είναι η ελαχιστοποίηση του βακτηριδιακού μολύσματος στην εν λόγω περιοχή και η διατήρηση του πληθυσμού των διαβιβαστών στο χαμηλότερο δυνατό επίπεδο.

- (8) Για να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική προστασία του υπόλοιπου εδάφους της Ένωσης από τον συγκεκριμένο οργανισμό, λαμβανομένης υπόψη της πιθανής εξάπλωσης του συγκεκριμένου οργανισμού που οφείλεται σε φυσικά μέσα ή μέσα που συνδέονται με τον άνθρωπο, εκτός από τη μετακίνηση των συγκεκριμένων φυτών προς φύτευση, είναι σκόπιμο να οριστεί μια ζών[η] επιτήρησης σε άμεση συνέχεια της ζώνης ασφαλείας η οποία περιβάλλει την προσβεβλημένη ζώνη στην επαρχία Lecce.

[...]»

- 9 Η εκτελεστική απόφαση 2015/789 τροποποιήθηκε με την εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2015/2417 της Επιτροπής, της 17ης Δεκεμβρίου 2015 (ΕΕ 2015, L 333, σ. 43), και, στη συνέχεια, με την εκτελεστική απόφαση 2016/764, της οποίας οι αιτιολογικές σκέψεις 1 έως 4 έχουν ως εξής:

«(1) Μετά την έκδοση της εκτελεστικής απόφασης [2015/789] και έως τον Φεβρουάριο 2016, έχουν κοινοποιηθεί στην Επιτροπή από την Ιταλία πολλές εστίες του βακτηρίου [Xf] (στο εξής «ο συγκεκριμένος οργανισμός») σε διάφορα μέρη της περιοχής γύρω από την επαρχία του Lecce. Οι εν λόγω εστίες εκδηλώθηκαν σε διάφορους δήμους που βρίσκονται στις επαρχίες Taranto και Brindisi. Επιπλέον, ο τελευταίος έλεγχος που πραγματοποιήθηκε από την Επιτροπή τον Νοέμβριο του 2015 επιβεβαίωσε ότι οι δραστηριότητες έρευνας, που απαιτούνται βάσει της εκτελεστικής απόφασης [2015/789] πραγματοποιήθηκαν μόνο σε πολύ περιορισμένο βαθμό στην περιοχή γύρω από την επαρχία του Lecce (Απουλία, Ιταλία). Ο έλεγχος αυτός επιβεβαίωσε επίσης ότι το τρέχον πρόγραμμα ερευνών εξακολουθεί να μην εξασφαλίζει την έγκαιρη ανίχνευση νέων κρουσμάτων ή τον ακριβή καθορισμό του πραγματικού εύρους της εξάπλωσης του συγκεκριμένου οργανισμού στην περιοχή.

(2) Ο τελευταίος έλεγχος επιβεβαίωσε τον κίνδυνο ταχείας εξάπλωσης του συγκεκριμένου οργανισμού στην υπόλοιπη περιοχή. Για τον λόγο αυτό, και δεδομένου του μεγέθους της περιοχής αυτής, είναι σκόπιμο να επεκταθεί η προσβεβλημένη ζώνη στην οποία μπορεί να εφαρμοστούν τα περιοριστικά μέτρα πέρα από τα σύνορα της επαρχίας Lecce, και να επιτραπεί η μετακίνηση των συγκεκριμένων φυτών εκτός της περιοχής αυτής μόνον υπό πολύ αυστηρές προϋποθέσεις. Η επέκταση αυτή θα πρέπει να πραγματοποιηθεί χωρίς καθυστέρηση, λαμβάνοντας υπόψη ότι ο κίνδυνος περαιτέρω εξάπλωσης του συγκεκριμένου οργανισμού στην υπόλοιπη επικράτεια της Ένωσης αυξάνεται με την έναρξη της περιόδου πτήσης των εντόμων-διαβιβαστών νωρίς την άνοιξη. Η προσβεβλημένη ζώνη θα πρέπει, επομένως, να επεκταθεί ώστε να καλύπτει τους δήμους, ή μέρη ορισμένων δήμων, στις επαρχίες Brindisi και Taranto, όπου έχουν εμφανιστεί εστίες του εν λόγω οργανισμού ή όπου είναι πιθανόν ότι ο συγκεκριμένος οργανισμός έχει ήδη εξαπλωθεί και εγκατασταθεί. Η προσβεβλημένη ζώνη, ωστόσο, δεν θα πρέπει να περιλαμβάνει την περιοχή που έχει χαρακτηριστεί από την Ιταλία ως απαλλαγμένη από τον συγκεκριμένο οργανισμό, πριν από την έκδοση της παρούσας απόφασης.

(3) Για λόγους ασφάλειας δικαίου, η διατύπωση του άρθρου 7 παράγραφος 2 στοιχείο γ) πρέπει να τροποποιηθεί, ώστε να γίνει σαφές ότι τα μέτρα που λαμβάνονται σύμφωνα με το εν λόγω άρθρο εφαρμόζονται στην προσβεβλημένη ζώνη και όχι εκτός αυτής.

(4) Για να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική προστασία του υπόλοιπου εδάφους της Ένωσης από τον συγκεκριμένο οργανισμό και ενόψει της διεύρυνσης της περιοχής περιορισμού, είναι σκόπιμο να αντικατασταθεί η ζώνη επιτήρησης με νέες απαιτήσεις για τους ελέγχους στην εν λόγω περιοχή περιορισμού. Οι απαιτήσεις αυτές θα πρέπει να εφαρμόζονται σε μια ζώνη πλάτους 20 km από τα όρια της ζώνης προστασίας και επεκτεινόμενα στην εν λόγω περιοχή περιορισμού και εντός της περιβάλλουσας ζώνης ασφαλείας των 10 km.»

- 10 Το άρθρο 1 της τροποποιημένης εκτελεστικής απόφασης 2015/789, με τίτλο «Ορισμοί», προβλέπει τα εξής:

«Για τους σκοπούς της παρούσας απόφασης ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

- α) “συγκεκριμένος οργανισμός”: οποιοδήποτε υποείδος του οργανισμού [Xf].
- β) “φυτά-ξενιστές”: τα φυτά που προορίζονται για φύτευση, εκτός των σπόρων προς σπορά, που ανήκουν στα γένη και στα είδη που αναγράφονται στη βάση δεδομένων της Επιτροπής με τα φυτά-ξενιστές που είναι ευπαθή στον [Xf] στο έδαφος της Ένωσης, όπως έχει διαπιστωθεί ότι είναι ευπαθή στο έδαφος της Ένωσης στον συγκεκριμένο οργανισμό ή, όταν το κράτος μέλος έχει οριοθετημένη περιοχή όσον αφορά μόνο ένα ή περισσότερα υποείδη του συγκεκριμένου οργανισμού, σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο, όπως έχει διαπιστωθεί ότι αυτά είναι ευπαθή στο εν λόγω υποείδος ή τα εν λόγω υποείδη·

γ) “συγκεκριμένα φυτά”: τα φυτά-ξενιστές και όλα τα φυτά προς φύτευση [...].

[...]».

- 11 Το άρθρο 4 της τροποποιημένης εκτελεστικής απόφασης 2015/789, το οποίο επιγράφεται «Καθορισμός οριοθετημένων περιοχών», ορίζει τα εξής:

«1. Όπου η παρουσία του συγκεκριμένου οργανισμού επιβεβαιώνεται, το οικείο κράτος μέλος οριοθετεί χωρίς καθυστέρηση την περιοχή σύμφωνα με την παράγραφο 2, στο εξής “οριοθετημένη περιοχή”.

[...]

2. Η οριοθετημένη περιοχή αποτελείται από την προσβεβλημένη ζώνη και μια ζώνη ασφαλείας.

Η προσβεβλημένη ζώνη περιλαμβάνει όλα τα φυτά για τα οποία είναι γνωστό ότι έχουν προσβληθεί από τον συγκεκριμένο οργανισμό, όλα τα φυτά που παρουσιάζουν συμπτώματα που υποδεικνύουν πιθανή μόλυνση από τον εν λόγω οργανισμό, και όλα τα άλλα φυτά που ενδέχεται να έχουν προσβληθεί από τον εν λόγω οργανισμό, λόγω της εγγύτητάς τους προς τα προσβεβλημένα φυτά, ή λόγω της κοινής πηγής παραγωγής, εάν είναι γνωστή, με προσβεβλημένα φυτά ή φυτά που παράγονται από αυτά.

Όσον αφορά την παρουσία του συγκεκριμένου οργανισμού στην επαρχία Lecce, και στους δήμους που απαριθμούνται στο παράρτημα II, η προσβεβλημένη ζώνη περιλαμβάνει τουλάχιστον την εν λόγω επαρχία και τους συγκεκριμένους δήμους της επαρχίας αυτής ή, ανάλογα με την περίπτωση, τα κτηματογραφημένα αγροτεμάχια (“Foglia”) των εν λόγω δήμων.

Η ζώνη ασφαλείας έχει πλάτος τουλάχιστον 10 km, γύρω από την προσβεβλημένη ζώνη.

[...]»

- 12 Το άρθρο 6 της τροποποιημένης εκτελεστικής απόφασης 2015/789, με τίτλο «Μέτρα εξάλειψης», έχει ως εξής:

«1. Το κράτος μέλος που έχει καθορίσει την οριοθετημένη περιοχή που αναφέρεται στο άρθρο 4 λαμβάνει στην περιοχή αυτή τα μέτρα που ορίζονται στις παραγράφους 2 έως 11.

2. Το οικείο κράτος μέλος, σε ακτίνα 100 m γύρω από τα φυτά τα οποία έχουν υποβληθεί σε δοκιμές και έχει διαπιστωθεί ότι έχουν προσβληθεί από τον συγκεκριμένο οργανισμό, αφαιρεί αμέσως:

- α) τα φυτά-ξενιστές, ανεξάρτητα από την κατάσταση της υγείας τους·
- β) τα φυτά που είναι γνωστό ότι έχουν μολυνθεί από τον συγκεκριμένο οργανισμό·
- γ) τα φυτά που παρουσιάζουν συμπτώματα που υποδεικνύουν πιθανή μόλυνση από τον εν λόγω οργανισμό ή για τα οποία υπάρχει υπόνοια ότι μπορεί να έχουν μολυνθεί από τον εν λόγω οργανισμό.

[...]

7. Το οικείο κράτος μέλος παρακολουθεί την παρουσία του συγκεκριμένου οργανισμού με ετήσιες επισκοπήσεις στις κατάλληλες χρονικές περιόδους. Πραγματοποιεί μακροσκοπικούς ελέγχους των συγκεκριμένων φυτών, δειγματοληψίες και δοκιμές στα φυτά που παρουσιάζουν συμπτώματα, καθώς και στα φυτά που δεν παρουσιάζουν συμπτώματα αλλά βρίσκονται κοντά σε εκείνα που παρουσιάζουν συμπτώματα.

Στις ζώνες ασφαλείας, η επιτηρούμενη περιοχή βασίζεται σε ένα πλέγμα το οποίο διαιρείται σε τετράγωνα των 100 m × 100 m. Μακροσκοπικοί έλεγχοι πραγματοποιούνται σε καθένα από τα τετράγωνα αυτά.

[...]

9. Το οικείο κράτος μέλος λαμβάνει, όπου ενδείκνυται, μέτρα για την αντιμετώπιση κάθε ιδιαιτερότητας ή περιπλοκής που ευλόγως αναμένεται να αποτρέψει, να παρεμποδίσει ή να καθυστερήσει την εξάλειψη, ιδίως μέτρα που αφορούν την προσβασιμότητα και την ικανοποιητική καταστροφή όλων των φυτών που έχουν μολυνθεί ή υπάρχει υπόνοια μόλυνσής τους, ανεξάρτητα από τη θέση τους, το δημόσιο ή ιδιωτικό ιδιοκτησιακό καθεστώς τους ή το άτομο ή την οντότητα που έχει την ευθύνη γι' αυτά.

[...]»

13 Κατά το άρθρο 7 της εκτελεστικής απόφασης 2015/789, το οποίο επιγράφεται «Μέτρα περιορισμού»:

«1. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 6, μόνο στην προσβεβλημένη ζώνη που αναφέρεται στο άρθρο 4 παράγραφος 2 τρίτο εδάφιο ο αρμόδιος επίσημος φορέας του οικείου κράτους μέλους μπορεί να αποφασίσει να εφαρμόσει τα μέτρα περιστολής που καθορίζονται στις παραγράφους 2 έως 7 [...]

2. Το οικείο κράτος μέλος αφαιρεί αμέσως τουλάχιστον όλα τα φυτά τα οποία έχει διαπιστωθεί ότι έχουν μολυνθεί από τον συγκεκριμένο οργανισμό, εάν βρίσκονται σε κάποια από τις ακόλουθες τοποθεσίες:

[...]

- γ) μια τοποθεσία εντός της προσβεβλημένης ζώνης που αναφέρεται στο άρθρο 4 παράγραφος 2 τρίτο εδάφιο η οποία βρίσκεται εντός απόστασης 20km από τα όρια της προσβεβλημένης ζώνης με το υπόλοιπο έδαφος της Ένωσης.

[...]

7. Το οικείο κράτος μέλος παρακολουθεί την παρουσία του συγκεκριμένου οργανισμού με ετήσιες έρευνες σε κατάλληλες περιόδους κατά τη διάρκεια του έτους στις περιοχές που βρίσκονται εντός της απόστασης των 20 χιλιομέτρων, όπως αναφέρεται στο στοιχείο γ) της παραγράφου 2.

[...]»

- 14 Το παράρτημα II της τροποποιημένης εκτελεστικής απόφασης 2015/789, το οποίο περιέχει τον κατάλογο των δήμων στους οποίους αναφέρεται το άρθρο της 4, παράγραφος 2, περιλαμβάνει δήμους που βρίσκονται στις επαρχίες του Brindisi και του Taranto.

Η προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία

- 15 Στις 11 Δεκεμβρίου 2015, η Επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη την εξάπλωση του βακτηρίου Xf στην Περιφέρεια της Απουλίας και τη σταθερή επιδείνωση της κατάστασης από τον Οκτώβριο του 2013, απηύθυνε στις ιταλικές αρχές προειδοποιητική επιστολή, προσάπτοντάς τους, αφενός, ότι παρέλειψαν να αφαιρέσουν τα μολυσμένα φυτά και τα φυτά ως προς τα οποία προβλέπονται οι ειδικές υποχρεώσεις του άρθρου 6, παράγραφος 2, και του άρθρου 7, παράγραφος 2, στοιχείο γ', της εκτελεστικής απόφασης 2015/789, και, αφετέρου, ότι δεν εκπλήρωσαν την υποχρέωση να διεξάγουν έρευνες, σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 7, και με το άρθρο 8, παράγραφος 2, της εν λόγω εκτελεστικής απόφασης.
- 16 Στις 10 Φεβρουαρίου 2016, οι ιταλικές αρχές απάντησαν στην ως άνω προειδοποιητική επιστολή, επισημαίνοντας, μεταξύ άλλων, ότι το Tribunale amministrativo regionale del Lazio (περιφερειακό διοικητικό δικαστήριο Λατίου, Ιταλία) είχε αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και, στις 22 Ιανουαρίου 2016, είχε υποβάλει στο Δικαστήριο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως, βάσει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, σχετικά με το κύρος του άρθρου 6, παράγραφος 2, στοιχείο α', της εκτελεστικής απόφασης 2015/789, το οποίο είχε ως αντικείμενο την υποχρέωση κοπής των φυτών σε ακτίνα 100 μέτρων γύρω από τα μολυσμένα φυτά. Οι ιταλικές αρχές γνωστοποίησαν ότι, λόγω των ως άνω δικαστικών εξελίξεων, η κοπή των φυτών είχε παρουσιάσει σημαντική καθυστέρηση και ότι η εκτέλεση μέρους της εκτελεστικής απόφασης 2015/789 είχε καταστεί νομικώς αδύνατη.
- 17 Στις 25 Ιουλίου 2016, δεδομένου ότι, με την εκτελεστική απόφαση 2016/764, η γεωγραφική περιοχή την οποία αφορούσαν οι αιτιάσεις που προβλήθηκαν με την προειδοποιητική επιστολή της 11ης Δεκεμβρίου 2015 είχε μεταβληθεί, η Επιτροπή απηύθυνε στις ιταλικές αρχές συμπληρωματική προειδοποιητική επιστολή, με την οποία διαπίστωσε τη διαρκή και συνεχιζόμενη παράβαση, εκ μέρους της Ιταλικής Δημοκρατίας, των ειδικών υποχρεώσεων που υπείχε από την τροποποιημένη εκτελεστική απόφαση 2015/789, καθώς και της γενικής υποχρέωσης που προβλέπεται από το άρθρο 16, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/29. Επιπλέον, η Επιτροπή υποστήριξε ότι η Ιταλική Δημοκρατία παραβίαζε την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας που καθιερώνεται με το άρθρο 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ. Πέραν αυτού, με την εν λόγω προειδοποιητική επιστολή διαπιστώθηκε, μεταξύ άλλων, ότι δεν αφαιρέθηκαν αμέσως τα μολυσμένα φυτά και ότι σημειώθηκαν πλημμέλειες ως προς τις έρευνες.
- 18 Στις 26 Αυγούστου 2016, οι ιταλικές αρχές, απαντώντας στη συμπληρωματική προειδοποιητική επιστολή, επισήμαναν ότι τα δικαστικά εμπόδια στην εκτέλεση της παρακολούθησης και των μέτρων αφαίρεσης που προέβλεπε η τροποποιηθείσα εκτελεστική απόφαση 2015/789 είχαν αρθεί και ότι οι δραστηριότητες αυτές είχαν αρχίσει εκ νέου ή επρόκειτο πολύ σύντομα να αρχίσουν εκ νέου, παρέχοντας παράλληλα συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικά με την εφαρμογή των μέτρων περιορισμού, καθώς και με τις δραστηριότητες παρακολούθησης που είχαν διεξαχθεί κατά τα έτη 2015 και 2016.

- 19 Στις 14 Ιουλίου 2017, η Επιτροπή εξέδωσε αιτιολογημένη γνώμη με την οποία προσήψε στην Ιταλική Δημοκρατία διάφορες παραβάσεις του δικαίου της Ένωσης. Πρώτον, προσήψε στην Ιταλική Δημοκρατία ότι δεν είχε προβεί, κατά παράβαση του άρθρου 7, παράγραφος 2, στοιχείο γ', της τροποποιημένης εκτελεστικής απόφασης 2015/789, στην άμεση κοπή των μολυσμένων φυτών εντός της περιοχής περιορισμού. Δεύτερον, η Επιτροπή της προσήψε ότι παρέβη το άρθρο 6, παράγραφοι 3, 7 και 9, καθώς και το άρθρο 7, παράγραφοι 2, 3 και 7, της τροποποιημένης εκτελεστικής απόφασης 2015/789, για τον λόγο ότι το κράτος μέλος αυτό είχε παραβεί την υποχρέωσή του να μεριμνήσει για την πραγματοποίηση, τόσο στην περιοχή περιορισμού όσο και στη ζώνη ασφαλείας, δειγματοληψίας σε ακτίνα 100 μέτρων γύρω από τα μολυσμένα φυτά, καθώς και για την παρακολούθηση της παρουσίας του Xf μέσω ετήσιων ερευνών πραγματοποιούμενων σε κατάλληλες χρονικές περιόδους. Τρίτον, η Επιτροπή προσήψε στην Ιταλική Δημοκρατία ότι υπέπεσε σε διαρκή και γενική παράβαση της υποχρέωσης να λάβει τα αναγκαία μέτρα για την πρόληψη της εξάπλωσης του Xf, κατά παράβαση του άρθρου 16, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/29, καθώς και του άρθρου 6, παράγραφος 2, και του άρθρου 7, παράγραφος 2, της εν λόγω τροποποιημένης εκτελεστικής απόφασης 2015/789. Τέταρτον, προσήψε στο εν λόγω κράτος μέλος ότι είχε παραβεί την υποχρέωση καλόπιστης συνεργασίας, την οποία προβλέπει το άρθρο 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ, λόγω διαφόρων παραλείψεων εξαιτίας των οποίων το εν λόγω κράτος μέλος δεν ήταν σε θέση να εμποδίσει την εξάπλωση της νόσου σε απόσταση άνω των 40 χιλιομέτρων από το 2015.
- 20 Στις 14 Σεπτεμβρίου 2017, οι ιταλικές αρχές απάντησαν στην ως άνω αιτιολογημένη γνώμη. Αναγνώρισαν μεν τη σοβαρότητα της κατάστασης και την υποχρέωσή τους να προβούν στην άμεση αφαίρεση των φυτών, αλλά συγχρόνως επισήμαναν, μεταξύ άλλων, ότι η διαδικασία κοπής είχε βελτιωθεί σημαντικά χάρη στις νέες διαδικασίες που είχαν θεσπισθεί σε επίπεδο περιφερειών.
- 21 Κρίνοντας ότι, κατά τον Μάιο του 2018, η Ιταλική Δημοκρατία δεν είχε συμμορφωθεί προς το αίτημα άμεσης παρέμβασης που είχε διατυπωθεί στην αιτιολογημένη γνώμη, προκειμένου να προληφθεί η εξάπλωση του Xf, καθώς και ότι, λόγω της εξακολούθησης των απαριθμούμενων παραβάσεων, ο επιβλαβής οργανισμός είχε εξαπλωθεί σε μεγάλο βαθμό στην περιοχή περιορισμού και στη ζώνη ασφαλείας, η Επιτροπή άσκησε την κρινόμενη προσφυγή.

Επί της προσφυγής

Σχετικά με την πρώτη αιτίαση, η οποία αφορά παράβαση του άρθρου 7, παράγραφος 2, στοιχείο γ', της τροποποιημένης εκτελεστικής απόφασης 2015/789

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 22 Με την πρώτη αιτίασή της, η Επιτροπή προσάπτει στην Ιταλική Δημοκρατία ότι δεν συμμορφώθηκε προς την υποχρέωση άμεσης αφαίρεσης των μολυσμένων φυτών, η οποία προβλέπεται από το άρθρο 7, παράγραφος 2, στοιχείο γ', της τροποποιημένης εκτελεστικής απόφασης 2015/789, αφήνοντας επί τόπου πολλά φυτά επί πολλούς μήνες, ενίοτε και για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο του έτους, αφότου διαπιστώθηκε η μόλυνση και κατά την περίοδο πτήσης των εντόμων-φορέων του βακτηρίου. Ωστόσο, το χρονικό διάστημα μεταξύ του χρονικού σημείου ανίχνευσης της ασθένειας και του χρονικού σημείου πραγματικής κοπής των μολυσμένων φυτών πρέπει να περιορίζεται σε μερικές ημέρες και, εν πάση περιπτώσει, να μην υπερβαίνει τις δέκα εργάσιμες ημέρες, αναλόγως των περιστάσεων.
- 23 Εν προκειμένω, το ποσοστό των μολυσμένων φυτών που είχαν κοπεί από τις ιταλικές αρχές κατά τη λήξη της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας, ήτοι στις 14 Σεπτεμβρίου 2017, έφθανε μόνον το 78 % των μολυσμένων φυτών που είχαν καταγραφεί κατά την παρακολούθηση για το έτος 2016, ενώ, κατά την ίδια ημερομηνία, έμεναν ακόμη προς αφαίρεση 191 δένδρα. Επιπλέον, η ανάλυση των πληροφοριών που παρείχαν οι αρχές αυτές καταδεικνύει ότι το χρονικό διάστημα από την

καταγραφή των μολυσμένων φυτών έως την έκδοση και κοινοποίηση της διαταγής κοπής ήταν μεγάλο, περίπου οκτώ εβδομάδες. Η ανάγκη εντοπισμού των ιδιοκτητών και κοινοποίησης σε αυτούς του μέτρου κοπής αποτελεί έναν από τους κύριους λόγους της καθυστέρησης. Όταν ο εντοπισμός αυτός είναι αδύνατος, το μέτρο της κοπής δεν κοινοποιείται και οι αρχές δεν μπορούν να προβούν στην κοπή. Επιπλέον, αν ο ιδιοκτήτης αντιταχθεί στο μέτρο, οι ιταλικές αρχές δεν μπορούν να διασφαλίσουν την άμεση αφαίρεση των μολυσμένων φυτών.

- 24 Ωστόσο, η υποχρέωση άμεσης αφαίρεσης απαιτεί, κατά την Επιτροπή, οι αρμόδιες αρχές να ενεργούν αμελλητί. Συναφώς, η αποκτηθείσα πείρα στην Ιταλία και σε άλλα κράτη μέλη στα οποία ανιχνεύθηκε η παρουσία του βακτηρίου Xf αποδεικνύει ότι είναι δυνατή η αφαίρεση ενός μολυσμένου δένδρου σε λιγότερο από μία εβδομάδα. Αντιθέτως, όταν ο χρόνος μεταξύ της ανίχνευσης του βακτηρίου και της κοπής των μολυσμένων φυτών είναι πολύ μεγαλύτερος του χρονικού διαστήματος αυτού, το βακτήριο εξακολουθεί να εξαπλώνεται. Δεδομένου ότι το μεγαλύτερο μέρος των εντόμων-φορέων μπορούν να μετακινηθούν σε απόσταση έως και 100 μέτρων εντός 12 ημερών, η άμεση παρέμβαση είναι κρίσιμη. Τούτο ισχύει κατά μείζονα λόγο όσον αφορά τα μέτρα περιορισμού στο τμήμα της προσβεβλημένης ζώνης στο οποίο αναφέρεται το άρθρο 7, παράγραφος 2, στοιχείο γ', της τροποποιημένης εκτελεστικής απόφασης 2015/789, εντός του οποίου η υποχρέωση αφαίρεσης αφορά αποκλειστικά τα μολυσμένα φυτά.
- 25 Επομένως, η μείωση στο ελάχιστο του χρονικού διαστήματος μεταξύ του εντοπισμού των μολυσμένων φυτών και της αφαίρεσής τους συνιστά το μόνο μέσο για να προληφθεί η εξάπλωση του επιβλαβούς οργανισμού στην υπόλοιπη Ένωση. Τα κράτη μέλη υπέχουν συναφώς υποχρέωση προς επίτευξη συγκεκριμένου αποτελέσματος. Ειδικότερα, δεδομένου ότι η τροποποιημένη εκτελεστική απόφαση 2015/789 είναι άμεσης εφαρμογής, δεν αφήνει καμιά διακριτική ευχέρεια στο κράτος μέλος όσον αφορά την εφαρμογή της. Επομένως, η υποχρέωση αφαίρεσης των μολυσμένων φυτών δεν μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι περιορίζεται στη θέσπιση των μέτρων αφαίρεσης των φυτών και όχι στην εκτέλεση των μέτρων αυτών.
- 26 Με την απόφαση της 9ης Ιουνίου 2016, Pesce κ.λπ. (C-78/16 και C-79/16, EU:C:2016:428), το Δικαστήριο επιβεβαίωσε ότι η Επιτροπή ορθώς θεώρησε ότι η υποχρέωση άμεσης αφαίρεσης των μολυσμένων φυτών ήταν μέτρο πρόσφορο και αναγκαίο προκειμένου να προληφθεί η εξάπλωση του βακτηρίου Xf. Αναγνώρισε επίσης ότι η Επιτροπή είχε σταθμίσει τα διάφορα επίμαχα συμφέροντα. Κατά την Επιτροπή, τούτο ισχύει κατά μείζονα λόγο για το μέτρο του άρθρου 7, παράγραφος 2, στοιχείο γ', της τροποποιημένης απόφασης 2015/789, σύμφωνα με το οποίο πρέπει να αφαιρούνται μόνον τα προσβεβλημένα δένδρα. Επιπλέον, η μεγάλη σημασία της ταχείας αφαίρεσης των μολυσμένων φυτών πριν από την έναρξη της περιόδου πτήσης των εντόμων-φορέων καθίσταται ακόμη πιο κρίσιμη αν ληφθεί υπόψη η διαρκής και μόνιμη καθυστέρηση που σημειώθηκε όσον αφορά τις ετήσιες έρευνες.
- 27 Κατά την Επιτροπή, τα νομικά και πρακτικά προβλήματα που επικαλείται η Ιταλική Δημοκρατία, τα οποία οφείλονται στον εντοπισμό των ιδιοκτητών των εκτάσεων γης και στις προσφυγές που ασκούν ορισμένοι από αυτούς, δεν μπορούν να δικαιολογήσουν το γεγονός ότι η αφαίρεση μολυσμένων δένδρων πραγματοποιήθηκε πολλούς μήνες μετά την ανίχνευση της μόλυνσης. Το εν λόγω κράτος μέλος δεν μπορεί, κατά μείζονα λόγο, να επικαλεστεί εθνικές διατάξεις γενικού χαρακτήρα, έστω και αν αυτές έχουν θεσπιστεί βάσει άλλων διατάξεων του δικαίου της Ένωσης. Δεν αποτελεί πρόθεση της Επιτροπής να αντιταχθεί στην προσήκουσα συμμετοχή των ιδιοκτητών και στην άσκηση των δικαιωμάτων τους και των ένδικων βοηθημάτων που έχουν στη διάθεσή τους. Ωστόσο, σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 9, της τροποποιημένης εκτελεστικής απόφασης 2015/789, η υποχρέωση αποτελέσματος όσον αφορά την κοπή των δένδρων επιβάλλει στην Ιταλική Δημοκρατία να λάβει όλα τα αναγκαία μέτρα ώστε να είναι σε θέση να αναλάβει δράση αμέσως μετά τον εντοπισμό ενός μολυσμένου δένδρου. Έτσι, το 2015, οι ιταλικές αρχές κατέφυγαν σε επείγοντα εθνικά μέτρα προκειμένου να αντιμετωπίσουν την πρώτη εστία μόλυνσης.

- 28 Η Ιταλική Δημοκρατία υποστηρίζει ότι η έκφραση «αμέσως» που περιέχεται στο άρθρο 7, παράγραφος 2, της τροποποιημένης εκτελεστικής απόφασης 2015/789 πρέπει να ερμηνευθεί λαμβανομένου υπόψη του περιεχομένου της ίδιας της υποχρέωσης και των νομικών προϋποθέσεων που τη διέπουν.
- 29 Ειδικότερα, δεδομένου ότι η λήψη ενός μέτρου όπως η αφαίρεση των μολυσμένων φυτών έχει σημαντικές επιπτώσεις στο ατομικό δικαίωμα της ιδιοκτησίας, είναι απαραίτητο να εντοπιστεί προηγουμένως ο ιδιοκτήτης και να του κοινοποιηθεί το μέτρο. Στην προκειμένη περίπτωση, λαμβανομένου υπόψη του ιδιαίτερου καθεστώτος ιδιοκτησίας και διαχείρισης των αγροτικών εκτάσεων στην Περιφέρεια της Απουλίας, ήταν πολύ δύσκολο να εντοπιστούν οι ιδιοκτήτες, επειδή, σε πολλές περιπτώσεις, είχαν αποβιώσει ή κατοικούσαν εκτός της περιφέρειας αυτής, με αποτέλεσμα την καθυστέρηση των κοινοποιήσεων. Επιπλέον, το μέτρο αφορούσε σημαντικό αριθμό ελαιοδένδρων πολύ μεγάλου μεγέθους.
- 30 Εξάλλου, η διάταξη της 18ης Δεκεμβρίου 2015 της Procura della Repubblica di Lecce (εισαγγελίας του Lecce, Ιταλία), με την οποία διατάχθηκε η επείγουσα συντηρητική κατάσχεση όλων των ελαιοδένδρων που έπρεπε να κοπούν, καθιστούσε νομικώς αδύνατη την εφαρμογή των μέτρων μεταξύ της 28ης Δεκεμβρίου 2015, ημερομηνίας κατά την οποία η διάταξη αυτή επικυρώθηκε από τον Giudice delle indagini preliminari presso il Tribunale di Lecce (αρμόδιο για την προανάκριση δικαστή του πλημμελειοδικείου του Lecce, Ιταλία), και της 25ης Ιουλίου 2016, ημερομηνίας άρσης της κατάσχεσης.
- 31 Η λήψη των επίμαχων μέτρων αφαίρεσης αποτέλεσε επίσης αντικείμενο έντονων αμφισβητήσεων, οι οποίες ενισχύονταν από το γεγονός ότι, κατά την περίοδο εφαρμογής των μέτρων αυτών, δεν υπήρχε επαρκής βεβαιότητα όσον αφορά τη σχέση μεταξύ του φαινομένου της ξήρανσης των ελαιοδένδρων και του βακτηριού Xf. Η αβεβαιότητα αυτή ήρθη μόνο με την επιστημονική γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων (EFSA) της 31ης Μαρτίου 2016. Ωστόσο, σε εθνικό επίπεδο, συνεχίζεται μια εκστρατεία παραπληροφόρησης, σύμφωνα με την οποία τα μολυσμένα φυτά δεν πρέπει να κοπούν, αλλά να τύχουν θεραπείας.
- 32 Εξάλλου, κατά την Ιταλική Δημοκρατία, είναι ανακριβής η άποψη ότι η τροποποιημένη εκτελεστική απόφαση 2015/789 επιβάλλει στα κράτη μέλη υποχρέωση αποτελέσματος, η οποία συνίσταται στο να μεριμνούν ώστε τα μολυσμένα δένδρα να κόβονται εντός πολύ σύντομης προθεσμίας μετά τη διαπίστωση της κατάστασης μόλυνσης. Ειδικότερα, το γράμμα του άρθρου 7, παράγραφος 2, αυτής της τροποποιημένης εκτελεστικής απόφασης 2015/789 αναφέρεται σε ενέργεια, και συγκεκριμένα στην «αφαίρεση», και όχι στο αποτέλεσμα της ενέργειας αυτής. Ελλείψει τέτοιας υποχρέωσης αποτελέσματος, η ύπαρξη παράβασης προϋποθέτει, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 107 και 108 της απόφασης της 5ης Απριλίου 2017, Επιτροπή κατά Βουλγαρίας (C-488/15, EU:C:2017:267), την κατά περίπτωση εξέταση του πρόσφορου χαρακτήρα της επιμελούς προσπάθειας του κράτους μέλους, ανεξάρτητα από την επίτευξη του σκοπού της ρύθμισης. Εν προκειμένω, η σύνθετη κανονιστική, οργανωτική και διαχειριστική δραστηριότητα της Ιταλικής Δημοκρατίας όσον αφορά τη λήψη και την εφαρμογή των επίμαχων μέτρων αποδεικνύει ότι το κράτος αυτό τήρησε τις υποχρεώσεις που υπέχει από την εν λόγω τροποποιημένη εκτελεστική απόφαση 2015/789.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 33 Σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 2, στοιχείο γ', της τροποποιημένης εκτελεστικής απόφασης 2015/789, στη λεγόμενη «περιοχή περιορισμού», η οποία αντιστοιχεί στο τμήμα της προσβεβλημένης ζώνης που περιλαμβάνει την επαρχία του Lecce και τους δήμους που απαριθμούνται στο παράρτημα II της απόφασης αυτής, οι οποίοι βρίσκονται στο σύνολό τους στις επαρχίες του Brindisi και του Taranto, το οικείο κράτος μέλος είχε την υποχρέωση να προβεί «αμέσως» στην αφαίρεση, ως μέτρο περιορισμού, τουλάχιστον όλων των φυτών των οποίων έχει διαπιστωθεί η μόλυνση από τον

συγκεκριμένο οργανισμό, δηλαδή το βακτήριο Xf, αν βρίσκονταν σε τοποθεσία της περιοχής αυτής σε απόσταση έως και 20 χιλιομέτρων από το όριο μεταξύ της προσβεβλημένης ζώνης και του υπόλοιπου εδάφους της Ένωσης (στο εξής: λωρίδα των 20 χιλιομέτρων της περιοχής περιορισμού).

- 34 Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η ύπαρξη παράβασης πρέπει να εκτιμάται σε συνάρτηση με την κατάσταση του κράτους μέλους όπως είχε κατά τη λήξη της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας, οι δε αλλαγές που επήλθαν στη συνέχεια δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη από το Δικαστήριο (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 21ης Μαρτίου 2019, Επιτροπή κατά Ιταλίας, C-498/17, EU:C:2019:243, σκέψη 29 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 35 Στην προκειμένη περίπτωση, η προθεσμία που είχε ταχθεί με την αιτιολογημένη γνώμη έληξε στις 14 Σεπτεμβρίου 2017.
- 36 Η Ιταλική Δημοκρατία δεν αμφισβητεί ότι, κατά την ημερομηνία αυτή, επί συνόλου 886 μολυσμένων φυτών τα οποία είχαν καταγραφεί κατά την έρευνα στο πλαίσιο της περιόδου παρακολούθησης για το 2016, ένα σημαντικό ποσοστό, δηλαδή 191 φυτά, τα οποία αντιπροσωπεύουν το 22 % περίπου του συνόλου των μολυσμένων φυτών, δεν είχαν ακόμη αφαιρεθεί εντός της λωρίδας των 20 χιλιομέτρων της περιοχής περιορισμού.
- 37 Επιπλέον, το εν λόγω κράτος μέλος δεν αμφισβητεί ούτε ότι, όταν εν τέλει πραγματοποιήθηκε η αφαίρεση των μολυσμένων φυτών εντός της λωρίδας αυτής των 20 χιλιομέτρων, είχαν πλέον παρέλθει πολλοί μήνες από τη διαπίστωση της μόλυνσης των φυτών αυτών.
- 38 Ωστόσο, το άρθρο 7, παράγραφος 2, της τροποποιημένης εκτελεστικής απόφασης 2015/789 είναι διατυπωμένο συναφώς κατά τρόπο που δεν αφήνει καμία εύλογη αμφιβολία. Πράγματι, ο όρος «αμέσως» που χρησιμοποιείται στη διάταξη αυτή, αν ληφθεί υπόψη η συνήθης έννοιά του στην καθημερινή γλώσσα, δεν συμβιβάζεται με χρονικό διάστημα πολλών εβδομάδων ή πολλών μηνών, όπως στην προκειμένη περίπτωση.
- 39 Η ερμηνεία αυτή επιβάλλεται κατά μείζονα λόγο καθόσον, σύμφωνα με τις γνωμοδοτήσεις της EFSA, της 6ης Ιανουαρίου 2015 και της 17ης Μαρτίου 2016, οι διαπιστώσεις των οποίων δεν έχουν αμφισβητηθεί μέχρι τώρα, μόνον η ταχεία αφαίρεση των μολυσμένων φυτών είναι ικανή να προλάβει την εξάπλωση του βακτηρίου Xf. Πράγματι, όπως προκύπτει από τα επιστημονικά δεδομένα τα οποία προσκόμισε η Επιτροπή προς στήριξη της προσφυγής της, και τα οποία δεν αμφισβητήθηκαν από την Ιταλική Δημοκρατία, το έντομο-φορέας, εν προκειμένω το τζιτζίκι, μετακινείται 100 περίπου μέτρα σε χρονικό διάστημα 12 μόνον ημερών.
- 40 Ειδικότερα, στην έκθεση ελέγχου που συνέταξε η Επιτροπή για το έτος 2018 [Final report of an audit carried out in Italy from 28 May 2018 to 1 June 2018 in order to evaluate the situation and official controls for Xylella fastidiosa (τελική έκθεση του ελέγχου που διενεργήθηκε στην Ιταλία μεταξύ 28ης Μαΐου 2018 και 1ης Ιουνίου 2018, με σκοπό την εκτίμηση της κατάστασης και των επίσημων ελέγχων για το Xylella fastidiosa), ΓΔ Υγείας 2018-6485, σ. 23-24] (στο εξής: έκθεση ελέγχου του 2018) επισημαίνεται ρητώς ότι ποσοστό άνω του 90 % των θετικών κρουσμάτων μόλυνσης που είχαν εντοπιστεί κατά την παρακολούθηση για το έτος 2016, η οποία περατώθηκε τον Μάιο του 2017, ανακαλύφθηκαν σε μικρή απόσταση από τα φυτά που είχαν καταγραφεί ως μολυσμένα κατά τη διάρκεια του 2015 και των οποίων η εκρίζωση πραγματοποιήθηκε με σημαντικές καθυστερήσεις.
- 41 Σε αντίθεση με όσα υποστηρίζει η Ιταλική Δημοκρατία, η απαίτηση της άμεσης ενέργειας που επιβάλλει το άρθρο 7, παράγραφος 2, της τροποποιημένης απόφασης 2015/789 δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι αφορά μόνον τη λήψη μέτρων από τις εθνικές αρχές με σκοπό την πραγματοποίηση της αφαίρεσης αυτής.

- 42 Πράγματι, τόσο από το γράμμα της διάταξης αυτής, η οποία απαιτεί αναμφίλεκτα την «αφαίρεση» των μολυσμένων φυτών, όσο και από την πρακτική αποτελεσματικότητά της, προκύπτει ότι η απαίτηση αυτή δεν μπορεί παρά να αφορά την ίδια την αφαίρεση, καθώς μόνον η πραγματική αφαίρεση των μολυσμένων φυτών, και όχι η λήψη των μέτρων που την επιβάλλουν, είναι ικανή να προλάβει την εξάπλωση του βακτηρίου Xf, η οποία, όπως προκύπτει, μεταξύ άλλων, από τις αιτιολογικές σκέψεις 4, 7 και 8 της εκτελεστικής απόφασης 2015/789, καθώς και από τις αιτιολογικές σκέψεις 1, 2 και 4 της εκτελεστικής απόφασης 2015/2417, αποτελεί τον σκοπό που επιδιώκουν η τροποποιημένη εκτελεστική απόφαση 2015/789 και, ιδίως, τα μέτρα περιορισμού (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 9ης Ιουνίου 2016, Pesce κ.λπ., C-78/16 και C-79/16, EU:C:2016:428, σκέψη 54).
- 43 Επομένως, η αφαίρεση αυτή είναι ικανή να υλοποιήσει τον σκοπό που επιδιώκει η οδηγία 2000/29, βάσει της οποίας εκδόθηκε η τροποποιημένη εκτελεστική απόφαση 2015/789, ο οποίος συνίσταται στη διασφάλιση υψηλού επιπέδου φυτοϋγειονομικής προστασίας έναντι της εισαγωγής στην Ένωση επιβλαβών οργανισμών εντός των προϊόντων που εισάγονται από τρίτες χώρες (πρβλ. απόφαση της 30ής Σεπτεμβρίου 2003, Αναστασίου κ.λπ., C-140/02, EU:C:2003:520, σκέψη 45).
- 44 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι το άρθρο 7, παράγραφος 2, της τροποποιημένης εκτελεστικής απόφασης 2015/789 επιβάλλει στα κράτη μέλη συγκεκριμένη υποχρέωση αποτελέσματος όσον αφορά την αφαίρεση των μολυσμένων από το βακτήριο Xf φυτών και ότι η αντικειμενική διαπίστωση παράβασης της εν λόγω υποχρέωσης αρκεί αφεαυτής για να αποδειχθεί η ύπαρξη παράβασης κράτους μέλους. Επομένως, η επίμαχη στην κρινόμενη υπόθεση κατάσταση δεν μπορεί να συγκριθεί με εκείνη που εξέτασε το Δικαστήριο στις σκέψεις 107 και 108 της απόφασης της 5ης Απριλίου 2017, Επιτροπή κατά Βουλγαρίας (C-488/15, EU:C:2017:267), την οποία επικαλείται η Ιταλική Δημοκρατία.
- 45 Όσον αφορά τα διάφορα υλικά, διοικητικά και νομικά εμπόδια τα οποία επικαλέστηκε η Ιταλική Δημοκρατία, προκειμένου να δικαιολογήσει την καθυστέρηση κατά την αφαίρεση των μολυσμένων φυτών που βρίσκονται στη λωρίδα των 20 χιλιομέτρων της περιοχής περιορισμού, και τα οποία συνίστανται στον μεγάλο αριθμό ελαιοδένδρων πολύ μεγάλου μεγέθους, στην κατά το εθνικό δίκαιο υποχρέωση εντοπισμού των ιδιοκτητών των θιγόμενων αγροτεμαχίων και κοινοποίησης σε αυτούς των μέτρων αφαίρεσης, καθώς και στις ένδικες προσφυγές που ασκήθηκαν προκειμένου να εμποδισθεί η κοπή των δένδρων, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, ένα κράτος μέλος δεν μπορεί να επικαλείται καταστάσεις της εσωτερικής του έννομης τάξης προκειμένου να δικαιολογήσει τη μη τήρηση των υποχρεώσεων και των προθεσμιών που απορρέουν από το δίκαιο της Ένωσης (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 21ης Μαρτίου 2019, Επιτροπή κατά Ιταλίας, C-498/17, EU:C:2019:243, σκέψη 35 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 46 Εξάλλου, η Ιταλική Δημοκρατία δεν αμφισβήτησε ότι είχε τη δυνατότητα, όπως υποστήριξε η Επιτροπή, να λάβει επείγοντα εθνικά μέτρα που να προβλέπουν ταχύτερες διαδικασίες, όπως εκείνα που ελήφθησαν το 2015, με σκοπό την υπέρβαση αυτών των διοικητικών και νομικών εμποδίων.
- 47 Εξάλλου, καίτοι είναι αληθές ότι η συντηρητική κατάσχεση η οποία διατάχθηκε στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας από την Procura della Repubblica di Lecce (εισαγγελία του Lecce) και την οποία επικύρωσε ο Giudice delle indagini preliminari presso il Tribunale di Lecce (αρμόδιος για την προανάκριση δικαστής του πλημμελειοδικείου του Lecce) ήταν ικανή να εμποδίσει, κατά τους πρώτους μήνες του 2016, την αφαίρεση των μολυσμένων ελαιοδένδρων σε όλη την οικεία ζώνη, εντούτοις, διαπιστώνεται, όπως υποστήριξε η Επιτροπή χωρίς να αμφισβητηθεί βασίμως από την Ιταλική Κυβέρνηση, ότι, μετά την άρση της εν λόγω συντηρητικής κατάσχεσης, οι ιταλικές αρχές δεν έλαβαν τα άμεσα μέτρα που απαιτεί το άρθρο 7, παράγραφος 2, στοιχείο γ', της τροποποιημένης εκτελεστικής απόφασης 2015/789.
- 48 Κατά συνέπεια, η πρώτη αιτίαση πρέπει να γίνει δεκτή.

Σχετικά με τη δεύτερη αιτίαση, η οποία αφορά παράβαση του άρθρου 7, παράγραφος 7, της τροποποιημένης εκτελεστικής απόφασης 2015/789

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 49 Με τη δεύτερη αιτίασή της, η Επιτροπή προσάπτει στην Ιταλική Δημοκρατία ότι δεν τήρησε την υποχρέωση παρακολούθησης της παρουσίας του βακτηρίου Xf στη λωρίδα των 20 χιλιομέτρων της περιοχής περιορισμού, σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 7, της τροποποιημένης εκτελεστικής απόφασης 2015/789.
- 50 Εν προκειμένω, για το έτος 2016, η έρευνα με σκοπό την ανίχνευση του βακτηρίου Xf ξεκίνησε τον Αύγουστο του 2016 και ολοκληρώθηκε τον Μάιο του 2017. Όσον αφορά την έρευνα που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της περιόδου παρακολούθησης για το 2017, αυτή άρχισε τον Ιούλιο του 2017 και ολοκληρώθηκε τον Απρίλιο του 2018. Κατά την Επιτροπή, οι έρευνες αυτές πραγματοποιήθηκαν εν μέρει σε περιόδους του έτους που δεν προσφέρονταν για την ανίχνευση των συμπτωμάτων μόλυνσης στα φυτά και στα φυλλοβόλα δένδρα, δηλαδή κατά τους χειμερινούς μήνες, όταν τα δένδρα και τα ποώδη φυλλοβόλα φυτά δεν είχαν πλέον φύλλα. Κατά συνέπεια, ήταν αμφίβολη η αποτελεσματικότητα των οπτικών επιθεωρήσεων ως μέσου εντοπισμού περιπτώσεων ύποπτων για μόλυνση.
- 51 Η υποχρέωση διεξαγωγής ετήσιας έρευνας «σε κατάλληλες περιόδους κατά τη διάρκεια του έτους», κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 7, της τροποποιημένης εκτελεστικής απόφασης 2015/789, απαιτεί, σύμφωνα με τον σκοπό της απόφασης αυτής και της οδηγίας 2000/29, ο οποίος είναι η πρόληψη της εξάπλωσης της ασθένειας, να πραγματοποιείται η έρευνα αυτή σε περίοδο του έτους κατά την οποία η ασθένεια μπορεί να ανιχνευθεί, δηλαδή, στην περίπτωση των ελαιοδένδρων, κατά τη θερινή περίοδο. Επιπλέον, δοθέντος ότι είναι υποχρεωτική η υποβολή έκθεσης το αργότερο μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου, ώστε να είναι δυνατή η καταστροφή των μολυσμένων φυτών πριν από την άνοιξη, εποχή κατά την οποία αρχίζει να αναπαράγεται το έντομο-φορέας του βακτηρίου Xf, η έρευνα πρέπει να έχει περατωθεί πριν από το τέλος του έτους.
- 52 Επομένως, κατά την Επιτροπή, η τροποποιημένη εκτελεστική απόφαση 2015/789 επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να ολοκληρώνουν την ετήσια εκστρατεία παρακολούθησης κατά τρόπον ώστε να είναι σε θέση να υποβάλουν έκθεση και νέο σχέδιο δράσης για το επόμενο έτος πριν από το τέλος Δεκεμβρίου. Η εκτελεστική απόφαση υποδεικνύει σαφώς με τον τρόπο αυτόν ότι η παρακολούθηση πρέπει να διεξάγεται όχι μόνον στην πλέον κατάλληλη από επιστημονικής άποψης περίοδο για τον εντοπισμό των μολυσμένων δένδρων, αλλά και σε περίοδο που να διασφαλίζει ότι τα δένδρα μπορούν να κοπούν αμέσως και βεβαίως προτού αρχίσει η επόμενη περίοδος πτήσης των εντόμων-φορέων του βακτηρίου.
- 53 Η Ιταλική Δημοκρατία ισχυρίζεται ότι η έναρξη της περιόδου παρακολούθησης τον Αύγουστο του 2016 συνέπιπτε με την περίοδο που θεωρείται βέλτιστη για το μεγαλύτερο μέρος των ξενιστών του Xf, δηλαδή την περίοδο κατά την οποία εκδηλώνονται στα ώριμα φύλλα τα χαρακτηριστικά συμπτώματα της ξήρανσης των φύλλων.
- 54 Εξάλλου, οι μολύνσεις από τον Xf διαφέρουν ως προς τα συμπτώματα και τη σοβαρότητά τους αναλόγως των ξενιστών και του υποείδους του βακτηρίου. Ειδικότερα, στην περίπτωση του ελαιοδένδρου, οι βλάβες που προκαλούνται από τη μόλυνση δεν εμφανίζονται υπό τη μορφή των χαρακτηριστικών συμπτωμάτων ξήρανσης των φύλλων που έχουν ωριμάσει στο τέλος του θέρους, αλλά κυρίως υπό τη μορφή χαρακτηριστικής ξήρανσης των κλαδιών, η οποία πλήττει μεγαλύτερο ή μικρότερο αριθμό κλαδιών.

55 Κατά την Ιταλική Δημοκρατία, από τα αποδεικτικά στοιχεία που συνελέγησαν επί τόπου προκύπτει ότι τα συμπτώματα μπορούν να εκδηλωθούν καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Τούτο προκύπτει και από τις κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την έρευνα όσον αφορά την παρουσία Xf στο έδαφος της Ένωσης, της 16ης Δεκεμβρίου 2015, της Γενικής Διεύθυνσης Υγείας και Ασφάλειας των Τροφίμων της Επιτροπής, οι οποίες δημοσιεύθηκαν στον διαδικτυακό τόπο της τελευταίας. Επιπλέον, οι μολύνσεις που προκαλούνται κατά τη διάρκεια του θέρους μπορούν να εντοπιστούν στο ελαιόδενδρο από τον τρίτο μήνα μετά την τυχόν μετάδοση. Επομένως, ήταν δυνατόν να διαπιστωθούν εγκαίρως κατά τη χειμερινή περίοδο οι μολύνσεις που βρίσκονταν στο αρχικό στάδιο και είχαν προκληθεί κατά τη διάρκεια της προηγούμενης θερινής περιόδου.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

56 Σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 7, της τροποποιημένης εκτελεστικής απόφασης 2015/789, το οικείο κράτος μέλος είχε την υποχρέωση να παρακολουθεί την παρουσία του συγκεκριμένου οργανισμού, προβαίνοντας σε ετήσιες έρευνες «σε κατάλληλες περιόδους κατά τη διάρκεια του έτους» στη λωρίδα των 20 χιλιομέτρων της περιοχής περιορισμού.

57 Καίτοι, σύμφωνα με το γράμμα της, η διάταξη αυτή δεν επιβάλλει τη διεξαγωγή των ετήσιων ερευνών σε συγκεκριμένες περιόδους του έτους, αναγνωρίζοντας έτσι στις αρμόδιες εθνικές αρχές διακριτική ευχέρεια συναφώς, γεγονός παραμένει ότι, σύμφωνα με το ίδιο αυτό γράμμα, οι εν λόγω ετήσιες έρευνες πρέπει να πραγματοποιούνται «σε κατάλληλες περιόδους».

58 Λαμβανομένου υπόψη του σκοπού που επιδιώκουν η τροποποιημένη εκτελεστική απόφαση 2015/789 και, ιδίως, τα μέτρα περιορισμού που προβλέπονται στο άρθρο 7, παράγραφος 2, στοιχείο γ', της απόφασης αυτής, ο οποίος, όπως προκύπτει από τη σκέψη 42 της παρούσας απόφασης, είναι η πρόληψη της εξάπλωσης του βακτηρίου Xf, γίνεται δεκτό ότι οι έρευνες αυτές πρέπει να πραγματοποιούνται σε περιόδους του έτους που επιτρέπουν συγχρόνως την ανίχνευση της μόλυνσης των φυτών και την εφαρμογή των μέτρων περιορισμού της μόλυνσης αυτής, τα οποία, βάσει της διάταξης αυτής, συνίστανται στην άμεση αφαίρεση των μολυσμένων φυτών.

59 Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι η έρευνα που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της περιόδου παρακολούθησης για το 2016, με σκοπό την καταγραφή της παρουσίας του βακτηρίου Xf στη λωρίδα των 20 χιλιομέτρων της περιοχής περιορισμού, άρχισε τον Αύγουστο του 2016 και ολοκληρώθηκε τον Μάιο του 2017.

60 Επιβάλλεται, ωστόσο, η διαπίστωση ότι, όπως ορθώς υποστηρίζει η Επιτροπή, μια τέτοια έρευνα, η οποία περατώθηκε την άνοιξη, περίοδο πτήσης του εντόμου-φορέα, και, όπερ δεν αμφισβητείται, περίοδο κατά την οποία αρχίζει εκ νέου η εξάπλωση του βακτηρίου Xf, στην πράξη στερεί εντελώς από τις αρμόδιες εθνικές αρχές τη δυνατότητα να προβούν στην αποτελεσματική εφαρμογή των μέτρων περιορισμού στη λωρίδα των 20 χιλιομέτρων της περιοχής περιορισμού και να αφαιρέσουν τα μολυσμένα φυτά πριν από την έναρξη της εν λόγω περιόδου εξάπλωσης.

61 Επομένως, ακόμη και αν υποθεθεί ότι, όπως υποστηρίζει η Ιταλική Δημοκρατία, το βακτήριο Xf μπορεί να ανιχνευθεί καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, πράγμα που αμφισβητεί η Επιτροπή, γεγονός παραμένει ότι η ετήσια έρευνα του άρθρου 7, παράγραφος 7, της τροποποιημένης εκτελεστικής απόφασης 2015/789 θα έπρεπε να περατωθεί αρκετά νωρίς εντός του έτους και πριν τις αρχές της άνοιξης, προκειμένου να καταστεί δυνατή η έγκαιρη αφαίρεση των μολυσμένων φυτών, σύμφωνα με την απαίτηση της παραγράφου 2, στοιχείο γ', του άρθρου αυτού.

62 Κατά συνέπεια, η δεύτερη αιτίαση πρέπει να γίνει δεκτή.

Σχετικά με την τρίτη αιτίαση, η οποία αφορά την ύπαρξη συνεχιζόμενης και γενικής παράβασης της υποχρέωσης λήψης των αναγκαίων μέτρων για την πρόληψη της εξάπλωσης του βακτηρίου Xf

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 63 Με την τρίτη αιτίασή της, η Επιτροπή προσάπτει στην Ιταλική Δημοκρατία συνεχιζόμενη και γενική παράβαση της υποχρέωσης πρόληψης της εξάπλωσης του Xf, η οποία εκδηλώνεται συγκεκριμένα με επανειλημμένες και αυτοτελείς παραβάσεις των μέτρων που θεσπίστηκαν με την τροποποιημένη εκτελεστική απόφαση 2015/789. Η παράβαση αυτή δεν αφορά μόνον τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το άρθρο 6, παράγραφοι 2, 7 και 9, καθώς και από το άρθρο 7, παράγραφος 2, στοιχείο γ', και παράγραφος 7, της εν λόγω εκτελεστικής απόφασης, αλλά και από τη θεμελιώδη υποχρέωση την οποία θεσπίζει το άρθρο 16, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/29, καθώς και από την υποχρέωση καλόπιστης συνεργασίας που προβλέπει το άρθρο 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ.
- 64 Γενική και συνεχιζόμενη παράβαση μπορεί να διαπιστωθεί όχι μόνον όταν ένα κράτος μέλος δεν τηρεί τις υποχρεώσεις που υπέχει από το δίκαιο της Ένωσης σε σχέση με συγκεκριμένες καταστάσεις στις οποίες η παράβαση αυτή θεραπεύθηκε σε πρώιμο στάδιο της διαδικασίας λόγω παραβάσεως, αλλά, κατά μείζονα λόγο, και στις περιπτώσεις στις οποίες, επειδή το οικείο κράτος μέλος δεν θεράπευσε προγενέστερες παραβάσεις, όπως στην επίδικη υπόθεση, αυτές είχαν ως αποτέλεσμα την εξάπλωση ενός βακτηρίου και, ως εκ τούτου, επέβαλαν τροποποίηση των μέτρων που είχε λάβει η Επιτροπή για τις συγκεκριμένες περιοχές τις οποίες αφορούν οι υποχρεώσεις εξάλειψης και περιορισμού.
- 65 Στην προκειμένη περίπτωση, επομένως, αν η διαπίστωση της παράβασης περιοριζόταν στις ειδικές υποχρεώσεις που απορρέουν από την εκτελεστική απόφαση η οποία έχει εφαρμογή στις οικείες περιοχές σε συγκεκριμένη χρονική περίοδο θα ήταν σαν η Επιτροπή να προσπαθεί να πετύχει κινούμενο στόχο. Ο σκοπός τον οποίον επιδιώκει το όργανο αυτό συνίσταται στην εξάλειψη του βακτηρίου Xf ή, τουλάχιστον, στην πρόληψη της εξάπλωσής του εκτός της ήδη προσβεβλημένης ζώνης. Κατά συνέπεια, η θεμελιώδης υποχρέωση αφαίρεσης των μολυσμένων φυτών παραμένει αμετάβλητη με την πάροδο του χρόνου, έστω και αν πρέπει να εφαρμοστεί σε διαφορετικές περιοχές δυνάμει διαδοχικών εκτελεστικών αποφάσεων. Επιπλέον, η έκδοση μιας τέτοιας απόφασης δεν απαλλάσσει τα κράτη μέλη από τη θεμελιώδη υποχρέωσή τους, βάσει του άρθρου 16, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/29, να λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα για την πρόληψη της εξάπλωσης του βακτηρίου Xf.
- 66 Κατά την Επιτροπή, το γεγονός ότι οι ιταλικές αρχές παρέλειπαν διαρκώς να αφαιρέσουν αμέσως τα μολυσμένα φυτά από τη γνωστοποίηση, τον Οκτώβριο 2013, της πρώτης εστίας που εντοπίστηκε στο νότιο άκρο της Περιφέρειας της Απουλίας, επέτρεψε σταδιακά στο βακτήριο Xf να εξαπλωθεί σε όλο το «τακούνι της ιταλικής μπότας». Η εξάπλωση αυτή επιτάχθηκε από το γεγονός ότι οι ιταλικές αρχές παρέβησαν την υποχρέωσή τους να διενεργούν εγκαίρως ετήσιες έρευνες πριν από την έναρξη της περιόδου πτήσης του εντόμου-φορέα.
- 67 Από τα στοιχεία που υπέβαλαν το 2018 οι ιταλικές αρχές σε σχέση με τα αποτελέσματα της έρευνας που διενεργήθηκε με καθυστέρηση για το έτος 2017 στην περιοχή περιορισμού προκύπτει η παρουσία πολλών χιλιάδων μολυσμένων δένδρων και καταδεικνύονται, για μια ακόμη φορά, οι σημαντικές καθυστερήσεις που σημειώθηκαν στην κοπή των μολυσμένων δένδρων κατά την περίοδο πτήσης του εντόμου-φορέα. Ειδικότερα, τα στοιχεία αυτά, όπως εκτίθενται στην έκθεση ελέγχου του 2018, καταδεικνύουν ότι εξακολουθούσε, κατά την περίοδο πτήσης του εντόμου-φορέα το 2018, να υπάρχει μεγάλος αριθμός μολυσμένων δένδρων που δεν είχαν κοπεί, γεγονός που συνέβαλε στην εξάπλωση του βακτηρίου Xf. Δεδομένου ότι η περιοχή περιορισμού και η ζώνη ασφαλείας που προβλέπονταν από την τροποποιημένη εκτελεστική απόφαση 2015/789 δεν επιτελούσαν πλέον τη λειτουργία τους σε ένα τέτοιο πλαίσιο, μετατέθηκαν δύο φορές προς τα βόρεια. Η μετάθεση αυτή αποδεικνύει ότι το βακτήριο Xf εξαπλώθηκε από την επαρχία του Lecce σε ολόκληρο το έδαφος των επαρχιών Brindisi και Taranto.

- 68 Κατά την Επιτροπή, το γεγονός και μόνον ότι οι αρχές ενός κράτους μέλους δεν ήταν σε θέση να λάβουν τα αναγκαία μέτρα για να εμποδίσουν την επέλευση συγκεκριμένης κατάστασης, όπως η υποβάθμιση του περιβάλλοντος, αποδεικνύει αφεαυτού την παράβαση. Ειδικότερα, η εξάπλωση του βακτηρίου Xf σε ολόκληρη την Περιφέρεια της Απουλίας και προς το υπόλοιπο της ηπειρωτικής περιοχής μεταξύ 2013 και 2018, χωρίς οι ιταλικές αρχές να είναι σε θέση να την εμποδίσουν, αρκεί προκειμένου να αποδειχθεί ότι οι αρχές αυτές παρέλειπαν σταθερά να λάβουν τα αναγκαία μέτρα για την πρόληψη της εξάπλωσης του Xf, κατά παράβαση των κανόνων στους οποίους αναφέρεται η τρίτη αιτίαση.
- 69 Η Ιταλική Δημοκρατία υποστηρίζει ότι η προοδευτική εξάπλωση της μόλυνσης στο έδαφος της Περιφέρειας της Απουλίας, η οποία ήταν προδήλως ανεπιθύμητη υπό το πρίσμα της τροποποιημένης εκτελεστικής απόφασης 2015/789, δεν μπορεί να καταλογιστεί αποκλειστικώς στην ίδια και δεν είναι αφεαυτής ικανή να αποδείξει τη διάπραξη γενικής και συνεχιζόμενης παράβασης εκ μέρους του εν λόγω κράτους μέλους.
- 70 Ειδικότερα, η Ιταλική Δημοκρατία υποστηρίζει ότι η εξάπλωση αυτή αποτελεί φυσικό φαινόμενο το οποίο δεν μπορεί, ως εκ της φύσης του, να προληφθεί αυτομάτως χάρη στην ανθρώπινη δράση, αλλά μόνον να ελεγχθεί και να επιβραδυνθεί. Μολονότι η κανονιστική, οργανωτική και διαχειριστική δραστηριότητα των δημοσίων αρχών συνιστά ένα από τα μέσα που πρέπει να επιστρατευθούν προκειμένου να περιοριστεί η εξάπλωση του βακτηρίου, δεν μπορεί ευλόγως να υποστηριχθεί ότι αυτή και μόνη η εν λόγω δραστηριότητα πρέπει να εμποδίσει την ανεπιθύμητη εξάπλωση της μόλυνσης. Πράγματι, η εξάπλωση αυτή εξαρτάται ακριβώς και από παράγοντες οι οποίοι είναι εξωγενείς προς τη δράση της διοίκησης και, εν πάση περιπτώσει, εγγενείς στην ίδια τη φύση του φαινομένου της φυτοϋγειονομικής μόλυνσης.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 71 Με την υπό κρίση αιτίαση, η Επιτροπή υποστηρίζει κατ' ουσίαν ότι το ίδιο το γεγονός ότι το βακτήριο Xf δεν έπαυσε να εξαπλώνεται από το 2013 στην Περιφέρεια της Απουλίας και ότι, ως εκ τούτου, η Ιταλική Δημοκρατία δεν πέτυχε το αποτέλεσμα που επιδίωκε η τροποποιημένη εκτελεστική απόφαση 2015/789 καταδεικνύει ότι το εν λόγω κράτος μέλος υπέπεσε σε γενική και συνεχιζόμενη παράβαση της υποχρέωσης λήψης των αναγκαίων μέτρων για την πρόληψη της εξάπλωσης του βακτηρίου αυτού.
- 72 Η Επιτροπή συνάγει εντεύθεν την επανειλημμένη παράβαση, εκ μέρους της Ιταλικής Δημοκρατίας, τόσο των ειδικών υποχρεώσεων που προβλέπει το άρθρο 7, παράγραφος 2, στοιχείο γ', και παράγραφος 7, της εν λόγω εκτελεστικής απόφασης, οι οποίες αποτέλεσαν αντικείμενο των δύο πρώτων αιτιάσεων, όσο και των υποχρεώσεων που προβλέπονται στο άρθρο 6, παράγραφοι 2, 7 και 9, της ίδιας εκτελεστικής απόφασης. Ως εκ τούτου, το εν λόγω κράτος μέλος παραβαίνει και τη θεμελιώδη υποχρέωση του άρθρου 16, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/29, καθώς και την υποχρέωση καλόπιστης συνεργασίας του άρθρου 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ.
- 73 Υπενθυμίζεται συναφώς ότι, όπως προκύπτει από πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η Επιτροπή μπορεί να ζητήσει συγχρόνως να διαπιστωθεί η μη τήρηση συγκεκριμένων διατάξεων του δικαίου της Ένωσης λόγω της στάσης που επέδειξαν οι αρχές κράτους μέλους σε σχέση με συγκεκριμένες καταστάσεις, οι οποίες προσδιορίζονται κατά τρόπο ειδικό, και η παράβαση των διατάξεων αυτών λόγω του ότι οι ως άνω αρχές έχουν υιοθετήσει, ενδεχομένως, μια γενική πρακτική αντίθετη προς τις διατάξεις αυτές, της οποίας οι εν λόγω συγκεκριμένες καταστάσεις αποτελούν χαρακτηριστικό παράδειγμα (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 26ης Απριλίου 2005, Επιτροπή κατά Ιταλίας, C-494/01, EU:C:2005:250, σκέψη 27, και της 2ας Δεκεμβρίου 2014, Επιτροπή κατά Ιταλίας, C-196/13, EU:C:2014:2407, σκέψη 33).

- 74 Πράγματι, μια διοικητική πρακτική μπορεί να αποτελέσει το αντικείμενο προσφυγής λόγω παραβάσεως, εφόσον έχει σε ορισμένο βαθμό παγιωθεί και γενικευθεί (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 29ης Απριλίου 2004, Επιτροπή κατά Γερμανίας, C-387/99, EU:C:2004:235, σκέψη 28, της 26ης Απριλίου 2005, Επιτροπή κατά Ιρλανδίας, C-494/01, EU:C:2005:250, σκέψη 28, και της 26ης Απριλίου 2007, Επιτροπή κατά Ιταλίας, C-135/05, EU:C:2007:250, σκέψη 21).
- 75 Κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, στο μέτρο που η προσφυγή αποσκοπεί στη διαπίστωση παράβασης γενικού χαρακτήρα εκ μέρους των αρμόδιων εθνικών αρχών, το γεγονός ότι θεραπεύθηκαν οι ελλείψεις που είχαν επισημανθεί στην εκάστοτε συγκεκριμένη περίπτωση δεν συνεπάγεται κατ' ανάγκην ότι έχει παύσει η γενική και διαρκής στάση των αρχών αυτών, την οποία μαρτυρούν, ενδεχομένως, αυτές οι συγκεκριμένες ελλείψεις. Σε μια τέτοια περίπτωση, δεν μπορεί να αποκλειστεί καταρχήν η προσκόμιση συμπληρωματικών στοιχείων που αποσκοπούν, στο στάδιο της διαδικασίας ενώπιον του Δικαστηρίου, στην απόδειξη του γενικού και διαρκούς χαρακτήρα της προβαλλόμενης με τον τρόπο αυτόν παράβασης (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 26ης Απριλίου 2005, Επιτροπή κατά Ιταλίας, C-494/01, EU:C:2005:250, σκέψεις 32 και 37, της 5ης Απριλίου 2017, Επιτροπή κατά Βουλγαρίας, C-488/15, EU:C:2017:267, σκέψη 42, και της 22ας Φεβρουαρίου 2018, Επιτροπή κατά Πολωνίας, C-336/16, EU:C:2018:94, σκέψεις 47 και 48).
- 76 Ειδικότερα, το αντικείμενο μιας προσφυγής λόγω προβαλλόμενης συνεχιζόμενης παραβάσεως μπορεί να καλύπτει και πραγματικά περιστατικά μεταγενέστερα της αιτιολογημένης γνώμης, εφόσον είναι της ίδιας φύσης και συνιστούν μία και την αυτή συμπεριφορά με τα πραγματικά περιστατικά στα οποία αναφέρεται η εν λόγω γνώμη (αποφάσεις της 5ης Απριλίου 2017, Επιτροπή κατά Βουλγαρίας, C-488/15, EU:C:2017:267, σκέψη 43, και της 22ας Φεβρουαρίου 2018, Επιτροπή κατά Πολωνίας, C-336/16, EU:C:2018:94, σκέψη 49).
- 77 Υπενθυμίζεται, εξάλλου, ότι η Επιτροπή μπορεί, όπως ισχυρίστηκε προς στήριξη της κρινόμενης αιτίας, να ζητήσει από το Δικαστήριο να διαπιστώσει παράβαση η οποία συνίσταται στο ότι δεν επιτεύχθηκε το επιδιωκόμενο με πράξη του δικαίου της Ένωσης αποτέλεσμα (πρβλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 27ης Απριλίου 2006, Επιτροπή κατά Γερμανίας, C-441/02, EU:C:2006:253, σκέψη 45 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 78 Πάντως, γεγονός παραμένει ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με το βάρος αποδείξεως στο πλαίσιο διαδικασίας επί παραβάσει δυνάμει του άρθρου 258 ΣΛΕΕ, στην Επιτροπή απόκειται να αποδείξει την ύπαρξη της προβαλλόμενης παράβασης. Εκείνη οφείλει να προσκομίσει στο Δικαστήριο τα στοιχεία που είναι αναγκαία για τη διαπίστωση της παράβασης, ενώ δεν μπορεί να στηριχθεί σε οποιοδήποτε τεκμήριο [βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 27ης Απριλίου 2006, Επιτροπή κατά Γερμανίας, C-441/02, EU:C:2006:253, σκέψη 48, και της 2ας Μαΐου 2019, Επιτροπή κατά Κροατίας (Χώρος υγειονομικής ταφής αποβλήτων του Biljane Donje), C-250/18, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2019:343, σκέψη 33].
- 79 Βεβαίως, όπως ορθώς επισήμανε η Επιτροπή, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι η εξακολούθηση μιας πραγματικής κατάστασης που συνεπάγεται σημαντική υποβάθμιση του περιβάλλοντος επί μακρό χρονικό διάστημα, χωρίς την παρέμβαση των αρμόδιων αρχών, μπορεί να σημαίνει ότι τα κράτη μέλη έχουν υπερβεί τη διακριτική ευχέρεια που τους αναγνωρίζεται από ειδική διάταξη οδηγίας για την επίτευξη του τασσόμενου με τη διάταξη αυτή σκοπού. Ωστόσο, το Δικαστήριο έχει επίσης διευκρινίσει ότι δεν μπορεί, καταρχήν, να συναχθεί ευθέως από το ασυμβίβαστο μιας πραγματικής κατάστασης προς τον σκοπό αυτόν ότι το οικείο κράτος μέλος παρέβη κατ' ανάγκην τις υποχρεώσεις που υπέχει από την εν λόγω διάταξη (πρβλ. αποφάσεις της 26ης Απριλίου 2007, Επιτροπή κατά Ιταλίας, C-135/05, EU:C:2007:250, σκέψη 37, και της 16ης Ιουλίου 2015, Επιτροπή κατά Σλοβενίας, C-140/14, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2015:501, σκέψη 69 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 80 Ειδικότερα, δεδομένης της υποχρέωσής της να αποδείξει την προβαλλόμενη παράβαση, όπως υπενθυμίζεται στη σκέψη 78 της παρούσας απόφασης, η Επιτροπή δεν μπορεί να προσάψει προσχηματικά στο οικείο κράτος μέλος γενική και συνεχιζόμενη παράβαση των υποχρεώσεων που

αυτό υπέχει από το δίκαιο της Ένωσης για τον λόγο ότι δεν επιτεύχθηκε το επιδιωκόμενο από το δίκαιο αυτό αποτέλεσμα, προκειμένου η ίδια να απαλλαγεί από την υποχρέωση να αποδείξει την προσαπτόμενη παράβαση βάσει συγκεκριμένων στοιχείων που χαρακτηρίζουν την παράβαση των ειδικών διατάξεων την οποία επικαλείται και να στηριχθεί σε απλά τεκμήρια ή σε υπεραπλουστεύσεις της αιτιώδους συνάφειας (πρβλ. απόφαση της 22ας Φεβρουαρίου 2018, Επιτροπή κατά Πολωνίας, C-336/16, EU:C:2018:94, σκέψη 78).

- 81 Στην προκειμένη περίπτωση, επομένως, το γεγονός και μόνον ότι δεν επιτεύχθηκε το αποτέλεσμα που επιδίωκε η τροποποιημένη εκτελεστική απόφαση 2015/789 δεν επιτρέπει στην Επιτροπή να συναγάγει το συμπέρασμα ότι η Ιταλική Δημοκρατία παρέβη τις ειδικές υποχρεώσεις που επιβάλλει η εν λόγω εκτελεστική απόφαση για την επίτευξη του αποτελέσματος αυτού, εκτός αν αποδείξει, στηριζόμενη σε συγκεκριμένα αποδεικτικά στοιχεία, ότι το εν λόγω κράτος μέλος διέπραξε πράγματι τέτοια παράβαση.
- 82 Ωστόσο, μολονότι από την εξέταση των δύο πρώτων αιτιάσεων προκύπτει ότι η Επιτροπή απέδειξε ότι η Ιταλική Δημοκρατία παρέβη τις ειδικές υποχρεώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 7, παράγραφος 2, στοιχείο γ', και παράγραφος 7, της τροποποιημένης εκτελεστικής απόφασης 2015/789 και μολονότι από τα αποδεικτικά στοιχεία που επικαλείται προς στήριξη της τρίτης αιτίας, ιδίως από την έκθεση ελέγχου του 2018, προκύπτει ότι η παράβαση αυτή συνεχίστηκε και μετά τη λήξη της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας, το εν λόγω θεσμικό όργανο δεν προσκομίζει κανένα συγκεκριμένο αποδεικτικό στοιχείο ικανό να τεκμηριώσει την εκ μέρους του εν λόγω κράτους μέλους παράβαση των ειδικών υποχρεώσεων που προβλέπονται στο άρθρο 6, παράγραφοι 2, 7 και 9, της εν λόγω εκτελεστικής απόφασης.
- 83 Ωστόσο, η παράβαση των τελευταίων αυτών διατάξεων σχετικά με τα μέτρα εξάλειψης εντός της οριοθετημένης περιοχής, στην οποία περιλαμβάνονται τόσο η προσβεβλημένη ζώνη όσο και η ζώνη ασφαλείας, τα οποία αφορούν τόσο τα μολυσμένα φυτά όσο και τα φυτά που βρίσκονται σε ακτίνα 100 μέτρων γύρω από τα μολυσμένα φυτά, και ιδίως τα φυτά-ξενιστές του βακτηρίου Xf, ανεξαρτήτως της κατάστασης της υγείας τους, δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να τεκμηριωθεί με τα στοιχεία που αποδεικνύουν την παράβαση των διακριτών διατάξεων του άρθρου 7, παράγραφος 2, στοιχείο γ', και παράγραφος 7, της εν λόγω εκτελεστικής απόφασης, τα οποία αφορούν μόνον τα προσβεβλημένα φυτά στη ζώνη των 20 χιλιομέτρων της περιοχής περιορισμού, η οποία βρίσκεται στην προσβεβλημένη ζώνη και αποτελεί ένα μόνον μέρος της.
- 84 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η Επιτροπή, επιχειρώντας να συναγάγει από τη διαπίστωση ότι το βακτήριο Xf δεν έπαυσε από το 2013 να εξαπλώνεται στην Περιφέρεια της Απουλίας το ότι η Ιταλική Δημοκρατία παρέβη τις ειδικές υποχρεώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 6, παράγραφοι 2, 7 και 9, της εκτελεστικής απόφασης 2015/789, καταλήγει να τεκμαίρει την ύπαρξη της παράβασης αυτής, καθώς και την ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ αυτής και της εξάπλωσης του βακτηρίου Xf.
- 85 Ελλείψει, όμως, συγκεκριμένων στοιχείων που να αποδεικνύουν την παράβαση των ως άνω ειδικών υποχρεώσεων, δεν μπορεί, όπως ορθώς υποστηρίζει η Ιταλική Δημοκρατία, να αποκλειστεί το ενδεχόμενο η εξάπλωση του βακτηρίου Xf να οφείλεται, τουλάχιστον εν μέρει, σε άλλες περιστάσεις, πλην της παράβασης των υποχρεώσεων αυτών από το εν λόγω κράτος μέλος.
- 86 Ως εκ τούτου, διαπιστώνεται ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε ότι η Ιταλική Δημοκρατία παρέβη επανειλημμένως τις ειδικές υποχρεώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 6, παράγραφοι 2, 7 και 9, της τροποποιημένης εκτελεστικής απόφασης 2015/789.
- 87 Επομένως, η Επιτροπή ωσαύτως δεν μπορεί να προσάψει στην Ιταλική Δημοκρατία παράβαση του άρθρου 16, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/29 και του άρθρου 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ, καθόσον οι σχετικές αιτιάσεις του οργάνου αυτού στηρίζονται ομοίως στο γεγονός και μόνον της εξάπλωσης του βακτηρίου Xf από το 2013 στην Περιφέρεια της Απουλίας.

- 88 Υπό τις συνθήκες αυτές, προκύπτει ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε ότι η Ιταλική Δημοκρατία παρέβη κατά τρόπο γενικό και συνεχιζόμενο την υποχρέωση να λάβει τα αναγκαία μέτρα για την πρόληψη της εξάπλωσης του βακτηρίου Xf με επανειλημμένες και αυτοτελείς παραβάσεις των μέτρων που προβλέπει η τροποποιημένη εκτελεστική απόφαση 2015/789.
- 89 Συνεπώς, η τρίτη αιτίαση πρέπει να απορριφθεί.
- 90 Κατόπιν των προεκτεθέντων, διαπιστώνεται ότι η Ιταλική Δημοκρατία,
- παραλείποντας να μεριμνήσει, εντός της περιοχής περιορισμού, ώστε να αφαιρεθούν αμέσως τουλάχιστον όλα τα φυτά των οποίων διαπιστώθηκε η μόλυνση από το Xf, εάν βρίσκονται εντός της προσβεβλημένης ζώνης, σε μέγιστη απόσταση 20 χιλιομέτρων από το όριο μεταξύ της προσβεβλημένης ζώνης και του υπόλοιπου εδάφους της Ένωσης, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 7, παράγραφος 2, στοιχείο γ', της τροποποιημένης εκτελεστικής απόφασης 2015/789, και
 - παραλείποντας να διασφαλίσει, εντός της περιοχής περιορισμού, την παρακολούθηση της παρουσίας του Xf διενεργώντας ετήσιες έρευνες στις κατάλληλες περιόδους του έτους, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 7, παράγραφος 7, της εν λόγω εκτελεστικής απόφασης.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 91 Κατά το άρθρο 138, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, σε περίπτωση μερικής ήττας των διαδίκων, κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά έξοδά του. Εν προκειμένω, δεδομένου ότι οι διάδικοι ηττήθηκαν μερικώς, κάθε διάδικος πρέπει να φέρει τα δικά του δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πέμπτο τμήμα) αποφασίζει:

1) Η Ιταλική Δημοκρατία,

- παραλείποντας να μεριμνήσει, εντός της περιοχής περιορισμού, ώστε να αφαιρεθούν αμέσως τουλάχιστον όλα τα φυτά των οποίων διαπιστώθηκε η μόλυνση από το *Xylella fastidiosa*, εάν βρίσκονται εντός της προσβεβλημένης ζώνης, σε μέγιστη απόσταση 20 χιλιομέτρων από το όριο μεταξύ της προσβεβλημένης ζώνης και του υπόλοιπου εδάφους της Ένωσης, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 7, παράγραφος 2, στοιχείο γ', της εκτελεστικής απόφασης (ΕΕ) 2015/789 της Επιτροπής, της 18ης Μαΐου 2015, σχετικά με μέτρα για την πρόληψη της εισαγωγής και της εξάπλωσης στην Ένωση του οργανισμού *Xylella fastidiosa* (Wells et al.), όπως τροποποιήθηκε από την εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2016/764 της Επιτροπής, της 12ης Μαΐου 2016, και
- παραλείποντας να διασφαλίσει, εντός της περιοχής περιορισμού, την παρακολούθηση της παρουσίας του *Xylella fastidiosa* διενεργώντας ετήσιες έρευνες στις κατάλληλες περιόδους του έτους, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 7, παράγραφος 7, της εν λόγω εκτελεστικής απόφασης.

2) Απορρίπτει την προσφυγή κατά τα λοιπά.

3) Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η Ιταλική Δημοκρατία φέρουν τα δικαστικά τους έξοδα.

(υπογραφές)